

Intervju: Pedi Ešdaun, visoki predstavnik u BiH: “Napuštamo Dejton, ulazimo u Brisel!”

Ešdaun: BiH neće biti crna rupa Balkana

*Vijeće za implementaciju mira pohvalilo Terzića * Moguće je da se Ministarstvo sigurnosti preobrazi u ministarstvo policije * Pregovori mogu početi do polovine decembra*

Reforma policije u BiH mogla bi se ubrzati ako finansijska konstrukcija države bude dopuštala tu mogućnost. U razgovoru za “Dnevni avaz” visoki predstavnik Pedi Ešdaun (Paddy Ashdown) pojašnjava da rok za provedbu reforme policije nije slučajno preciziran na pet godina.

– Imali smo na umu finansijske sposobnosti države. Kako sada stvari stoje, ona ne bi mogla podnijeti da reforma policije traje kraće. No, ako se uvođenjem PDV-a poveća priliv sredstava u budžet, te bude spremnosti, reforma se može i ubrzati – poručuje visoki predstavnik.

Potencijalni napredak

Dnevni avaz: S Ešdaunom smo razgovarali nakon sjednice Vijeća za implementaciju mira (PIC).

Peddy Ashdown: Osvrnuli smo se na događaje u posljednjih sedam dana. Pohvaljen je potencijalni napredak koji je napravljen u reformi policije. Očekujem da će parlamenti države i Federacije, te Vijeće ministara prihvatiti sporazum o reformi policije, kao i da će uskoro biti usvojen i zakon o Javnom RTV

servisu. Vjerujem da će ove prepreke biti uskoro prevladane i zbog toga mislim da je prilika koju je BiH nedavno izgubila sada ponovo tu – kaže Ešdaun.

Dnevni Avaz: Ima li tu neko „ali“?

Peddy Ashdown: Ima! Usvajanje zakona i odluka je jedno, a njihovo provođenje nešto sasvim drugo. PIC je bio vrlo jasan: država dobiva policijske kompetencije u ekskluzivnoj nadležnosti, državno ministarstvo policije jeste to koje donosi sve strateške i političke odluke, dok se na lokalnom nivou provode operativne aktivnosti. Tamo gdje bude trebalo, u tri slučaja, recimo, međuentitetska linija će biti pređena.

Evropska unija će, uz podršku SAD, ali i drugih zemalja PIC-a pratiti reformu policije. Nju će provoditi eksperti u direkciji koja će biti konstituirana posebno za to. Spomenuli ste državno ministarstvo policije. To ministarstvo će biti konstituirano?

Peddy Ashdown: Ono već postoji, to je Ministarstvo sigurnosti. Ono se možda može preimenovati, ali se može praviti i ministarstvo unutarnjih poslova. To pitanje je ostalo bez odgovora. Moguće je da se Ministarstvo sigurnosti preobrazi u ministarstvo policije.

Dnevni avaz: Koliko će biti oblasti? Nema više 9+1?

Peddy Ashdown: Direkcija će morati odgovoriti na to pitanje. Za sada nema drugog prijedloga osim 9+1.

Sigurna budućnost

Dnevni avaz: Osim policije, šta je zanimljivo s Vijeća za implementaciju mira?

Peddy Ashdown: Razgovarano je o 10. godišnjici Dejtona, tranziciji OHR-a... To je pitanje bilo skinuto s dnevnog reda, ali je sada ponovo tu. Premijeru Adnanu Terziću čestitano je

na učinku. On je osoba na koju se možemo osloniti i to je dobra stvar. BiH neće zaostajati za svojim susjedima, neće biti crna rupa Balkana. Budućnost ove zemlje je sigurna i na putu smo da počnemo proces za ostvarenje svega ono što su ljudi željeli: bolje plaće, nova radna mjesta, bezvizni režim, bolje usluge...

Dnevni avaz: Kada bi pregovori, onda, mogli početi?

Peddy Ashdown: To će odlučiti Evropska komisija (EC). Procjenjujem da bi, ako sve bude išlo kako se nadamo, oni mogli početi do polovine decembra.

Dnevni avaz: Kako odgovarate na kritike koje se pojavljuju na Sporazum o reformi policije?

Peddy Ashdown: Već sam navikao na kritike ljudi koji tvrde da moj posao mogu raditi bolje od mene.

Moćan instrument

Dnevni avaz: Ipak, koje su garancije da opet nećemo imati situaciju poput one od prije nekoliko dana?

Peddy Ashdown: Evropska komisija nadzirat će proces provedbe reforme. Ako nje ne bude, zaustavlja se proces integracija. Da budem jednostavniji, zaustavlja se bolji život koji će ljudi već početi osjećati. To je vrlo moćan instrument. EC će, kao i moj nasljednik, djelovati kao policajci i nadzirati proces reformi. Ako se ona iz bilo kojeg razlogaablokira,ablokirat će se i proces stabilizacije i pridruživanja. Sankcije za one koji budu odgovorni za to bit će drakonske. Isto tako, ovaj proces neće se moći vratiti na početak, a da krivci za to na svojoj koži ne iskuse oštre kazne. Mi jesmo prešli veliku raskrsnicu, ali posao nas tek čeka. Napuštamo Dejton, ulazimo u Brisel. Ogromne promjene tek predstoje. U okviru evropskih integracija predstoji nam pitanje promjene

Ustava, možemo početi tražiti bezvizni režim, krenuti u proces izgradnje snažnih funkcionalnih državnih ustanova.

Ako se ne promijeni, SDS će umrijeti

Ešdaun: Jasan izbor

Peddy Ashdown: SDS ima jasan izbor, kao i ostale nacionalističke stranke – ili će se reformisati ili će umrijeti. Treba pokazati da je opredijeljena i aktivna u saradnji s Hagom, na reformi policije... Tada će početi proces reforme te stranke koja mora pokazati da je nova stranka, a ne partija koja slijedi ideje Radovana Karadžića.

Jako mi je zanimljivo bilo pratiti kako se nacionalističke stranke preoblikuju na Balkanu i kako postaju dio proevropskih narodnih stranaka desno od centra. To je, naprimjer, uradio Sanader s HDZ-om. SDS, SDA i HDZ treba pitati da li su spremne uraditi takvu promjenu. SDS do sada nije htio ni čuti za to, i ako se tako nastavi, umrijet će. Ali ne od ruke visokog predstavnika, već će ih birači kazniti. Dok SDS ne promijeni stanje zbog kojeg sam morao djelovati, njihov račun će ostati blokiran. Dok se ne prekine dotur njihovog novca osobama optuženim za ratne zločine, računi će biti blokirani.

SDA i HDZ

Peddy Ashdown: Sulejman Tihić nedavno je kazao da od SDA želi napraviti modernu evropsku narodnu stranku. Sada trebaju djela koja će tu želju istinski pratiti. Pitanje je sada da li je najnoviji razvoj događaja kada je izbor Čovića u pitanju i prepiska koju imaju sa EPP-om šansa HDZ-a za novi početak i dobivanje imidža reformske evropske stranke.

Nisam se sastao sa Čovićem

Peddy Ashdown: Do sada se nisam sastao sa Čovićem iako je predsjednik HDZ-a. Nije bilo razloga da se sastajem sa njim. Ako bude potrebno, možda se i vidim s njim, iako činjenica da sam ga smijenio i da će mu u utorak početi suđenje ne pomaže eventualnoj organizaciji nekog našeg susreta. No, ako bude trebalo, sastat ću se s njim. Do sada nije bilo potrebe.

Saradnja s Tribunalom

Ešdaun: Poboljšana saradnja

Peddy Ashdown: Iako je ocjena saradnje sa Sudom u rukama Karle del Ponte, mogu reći da se situacija s tim u vezi dobrano promijenila u odnosu na prije godinu. Između ostalog, to je i zbog sankcija koje sam izrekao krajem prošle godine, ali i drugih stvari, posebno promjene raspoloženja javnog mnijenja. Sada imamo poboljšanu saradnju. Karadžić i Mladić su izolirani, dotoci novca prema njima su ozbiljno ugroženi... Kada sam posljednji put razgovarao s Karlom del Ponte, došlo je, konačno, do značajnog poboljšanja saradnje. No, želim jasno kazati da ovo pitanje nije zaključeno dok se Karadžić i Mladić ne nađu u Hagu. Što prije, to bolje. Kada se to okonča, BiH će ući u NATO i EU. Stoga, hajdemo to završiti što je prije moguće.

Država će plaćati policiju od oktobra 2006.?

Dnevni avaz: Kada bi država mogla početi plaćati policiju?

Peddy Ashdown: Nadam se da bi to moglo biti već nakon oktobra naredne godine. Tada bi mogle početi aktivnosti na pravljenju budžetske stavke o tome.